

Coping with skin cancer in farmers of rural areas of Chalderan County

Towhid Babazadeh¹, Jafar Tazval², Fatemeh Moradi³, Fatemeh Safaralizadeh⁴, Hassan Mahmoodi^{5*}

1. Ph.D. Candidate in Health Education and Health Promotion, Student Research Committee, Health Faculty, Tabriz University of Medical sciences, Tabriz, Iran
2. MSc in Health Education, Ilam Network of Health and Treatment, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran
3. MSc in Urban Management, Tehran's Municipality Health Department, Tehran, Iran
4. MSc in Nursing, Faculty of Nursing, Islamic Azad University of Khoy, Khoy, Iran
5. Ph.D. Candidate in Health Education and Health Promotion, Student Research Committee, Health Faculty, Tabriz University of Medical sciences, Tabriz, Iran,

Abstract

Background and Aims: Skin cancer is one of the most common types of cancer in the world and in Iran as well. The incidence of this disease continues to climb. The present study was therefore aimed to investigate the coping with skin cancer among farmers in Chaldoran County in 2015.

Materials and Methods: Totally, 238 farmers from the rural areas of Chaldoran County participated in this analytical-descriptive study. They were selected through a multi-stage random sampling process. A reliable and valid questionnaire used by Tazval et.al was exploited for data collection. The gathered data were analyzed by the use of descriptive and analytic statistics in SPSS software (v. 21). A statistically significance level of $p \leq 0.05$ was considered. Ethical issues such as confidentiality of studied community were all considered.

Results: A statistically significant relationship was observed between the education level of participants ($p=0.001$) and their income status ($p=0.025$). About 12.2% of respondents showed high perceived self-efficacy towards skin cancer protective behaviors. It was further found that response self-efficacy was low among 45.5% of community. The most of the farmers (61.8%) had moderate response cost towards skin cancer protective behaviors. The assessment of farmers coping status with skin cancer revealed that 182 (76.5%), 8 (3.4%) and 48 (20.1%) respondents have an unacceptable, borderline, and acceptable coping appraisal, respectively.

Conclusion: The results of this study indicate that the farmers' coping appraisal status towards skin cancer was low. Thus, it is necessary to design and implement appropriate interventions in this field.

Keywords: Farmers, Protection motivation Theory, Skin cancer, Coping appraisal

*Corresponding author: Student Research Committee, Health Faculty, Tabriz University of Medical sciences, Tabriz, Iran.

Email: mahmoodihassan115@gmail.com

Received: 29 April 2016

Accepted: 17 July 2016

فرآیند ارزیابی کنار آمدن نسبت به سرطان پوست در کشاورزان مناطق روستایی شهرستان چالدران

توحید بابازاده^۱، جعفر تروال^۲، فاطمه مرادی^۳، فاطمه صفرعلیزاده^۴، حسن محمودی^{۵*}

۱. دانشجوی دکتری آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
۲. کارشناس ارشد آموزش بهداشت، شبکه بهداشت و درمان ایلام، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران
۳. کارشناس ارشد مدیریت شهری، اداره کل سلامت شهرداری تهران، تهران، ایران
۴. کارشناس ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری، دانشگاه آزاد اسلامی خوی، خوی، ایران
۵. دانشجوی دکتری آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

چکیده

زمینه و هدف: سرطان پوست در زمره شایع‌ترین سرطان‌ها در ایران و جهان می‌باشد و بر میزان بروز آن روز به روز افزوده می‌شود. لذا مطالعه حاضر با هدف بررسی فرآیند ارزیابی کنار آمدن نسبت به سرطان پوست در کشاورزان شهرستان چالدران در سال ۱۳۹۴ انجام شده است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی تحلیلی، ۲۳۸ نفر از کشاورزان مناطق روستایی که به روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شده بودند، شرکت داشتند. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌های روایی و پایایی شده در مطالعه تروال و همکاران استفاده گردیده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ و آزمون‌های آماری استفاده گردید. سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شده بود. تمام مراحل مطالعه حاضر با در نظر گرفتن موازین اخلاقی و پژوهشی اجرا گردید.

یافته‌ها: بین ارزیابی تهدید با سطح تحصیلات ($P=0/001$) و وضعیت درآمد ($P=0/025$) ارتباط معنی داری مشاهده گردید. ۱۲/۲ درصد افراد خودکارآمدی درک شده بالایی نسبت به رفتارهای محافظت کننده سرطان پوست داشتند و همچنین در ۴۵/۴ درصد افراد کارآمدی پاسخ پائین بود. اکثریت کشاورزان (۶۱/۸ درصد) هزینه‌های پاسخ متوسطی نسبت به رفتارهای محافظت کننده سرطان پوست داشتند. ارزیابی وضعیت کنار آمدن کشاورزان نشان داد، ۱۸۲ نفر (۷۶/۵) غیر قابل قبول، ۸ نفر (۳/۴) مرزی و ۴۸ نفر (۲۰/۱) ارزیابی کنار آمدن قابل قبول دارند.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه نشان دهنده پایین بودن وضعیت ارزیابی کنار آمدن کشاورزان نسبت به رفتارهای محافظت کننده سرطان پوست است. لذا طراحی و اجرای مداخلات مناسب جهت آگاه سازی کشاورزان در زمینه مورد نظر ضروری به نظر می‌رسد.

واژه های کلیدی: کشاورزان، تئوری انگیزش حفاظت، سرطان پوست، ارزیابی کنار آمدن

*نویسنده مسئول: تبریز، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده بهداشت، کمیته تحقیقات دانشجویی.

مقدمه

سرطان پس از بیماری‌های قلبی عروقی و حوادث، در رتبه سوم آمار مرگ و میر در جهان قرار دارد. اما بیش از یک سوم سرطان‌ها، قابل پیشگیری و یک سوم آنها با تشخیص زودرس قابل درمان هستند [۱]. سرطان پوست در بیشتر کشورهای دنیا در زمره شایع‌ترین سرطان‌هاست و شیوع آن در دهه‌های اخیر رو به افزایش بوده، بطوری که به درجه اپیدمی رسیده است [۲]. مطالعات نشان می‌دهد که انواع سرطان‌های پوست به تنهایی ۳۲/۷ درصد کل سرطان‌ها را تشکیل می‌دهند [۳]. شایع‌ترین علت سرطان پوست، تماس مداوم با نور خورشید گزارش شده است [۴]، به طوری که ۹۰ درصد علت سرطان‌های پوست به نور خورشید نسبت داده می‌شود [۵]. اثرات زیانبار نور خورشید خاصیت تجمعی دارد. به عبارت دیگر هرچه مواجهه پوست با نور آفتاب بیشتر باشد، خطر ابتلا به سرطان پوست نیز افزایش خواهد یافت [۶]. اجتناب از تماس با نور خورشید، به دلیل کاهش مواجهه افراد با اشعه UV که فاکتور تاثیرگذار بر آفتاب سوختگی است و پیشگیری از اثرات تجمعی زیان بار نور خورشید، می‌تواند باعث کاهش سرطان پوست شود [۷]. بنابراین ترویج رفتارهای محافظت کننده در پیشگیری از سرطان پوست، ضروری است. آمارهای سازمان بهداشت جهانی نشان می‌دهد که هر ساله ۲ الی ۳ میلیون مورد سرطان‌های پوست غیرملانوما و ۱۳۲۰۰۰ مورد سرطان پوست ملانومایی در سراسر جهان رخ می‌دهد [۸]. براساس برآوردها، میزان بروز انواع مختلف سرطان‌های پوست در سال ۲۰۲۰ به ۲۰ میلیون نفر افزایش خواهد یافت [۹]. انجمن سرطان آمریکا، میزان بروز سرطان ملانوما را ۵۵۱۰۰ مورد و غیرملانوما را یک میلیون مورد در سال ۲۰۰۴ برآورد کرده بود [۱۰]. براساس موارد ثبت شده گزارش‌های سرطانی ایران در سال ۱۳۸۷، سرطان پوست شایع‌ترین سرطان در بین مردان با ۱۴/۸۳ مورد در سال بوده است. همچنین براساس نتایج این گزارش در استان آذربایجان غربی، سرطان پوست در مردان با بروز ۲۴۸ مورد در هر صد هزار نفر دومین سرطان شایع بوده است [۱۱]. کشاورزی یکی از قدیمی‌ترین حرفه‌ها جهت امرار معاش محسوب می‌شود و افراد شاغل در این حرفه از جمله گروه‌هایی هستند که به واسطه نوع شغلشان بیشتر در معرض نور خورشید قرار می‌گیرند [۱۲]. مطالعه انجام شده توسط افشاری و همکاران [۱۳] نشان داده است که در کشاورزان میزان استفاده از وسایل حفاظتی در برابر خورشید پایین می‌باشد. همچنین در مطالعه صورت گرفته توسط Nahar و همکاران [۱۴]، میزان استفاده از رفتارهای محافظت کننده از سرطان پوست در کارگران پایین بود. با توجه به این گزارشات، ایجاد رفتارهای محافظت کننده در برابر نور خورشید در بین افراد که در معرض نور خورشید قرار دارند، از اهمیت بالایی برخوردار است.

براساس تحقیقات انجام شده، مداخلات تئوری محور می‌توانند افراد را برانگیزاند تا نگرش و رفتارهای شان را در مواجهه با نور خورشید تغییر دهند [۱۵]. برخی از مطالعات، پیشنهاد می‌کنند که مداخلات باید دارای یک جزء انگیزشی باشند [۱۶، ۱۷]. تئوری انگیزش محافظت (Protection Motivation Theory) در سال ۱۹۷۵ توسط راجرز معرفی شد و از آن پس به طور وسیعی به عنوان یک چارچوب برای پیشگویی و مداخله در رفتارهای مربوط به بهداشت پذیرفته شده است [۱۸]. براساس این نظریه، ارزیابی کناره‌آمدن (Coping Appraisal)، توانایی مقابله و دفع خطر تهدید شده را ارزیابی می‌کند و شامل کارآمدی پاسخ درک شده (Response Efficacy)، خودکارآمدی درک شده (Self-Efficacy) و هزینه‌های پاسخ (Response Costs) است. با افزایش ارزیابی کناره‌آمدن، انگیزش محافظت نیز افزایش می‌یابد و در نتیجه با افزایش انگیزش، احتمال انجام رفتار نیز زیاد می‌شود. مفهوم کارآمدی پاسخ عبارتست از انتظار شخص از اینکه پاسخ سازگار می‌تواند باعث کاهش یا از بین رفتن تهدید شود [۱۹]. منظور از خودکارآمدی هم این است که افراد به توانایی‌های خود جهت انجام رفتارهای سالم و توصیه شده، اطمینان داشته باشند [۱۹، ۲۰]. هزینه‌های پاسخ مجموعه‌موانعی است که باعث کاهش انجام رفتارهای پیشگیری کننده می‌شود و ممکن است شامل هزینه‌های مالی و غیر مالی مثل کمبود زمان یا از دست دادن وقت، ناراحتی، دردسر، رنج و غیره باشد. افزایش هزینه انجام رفتارهای توصیه شده بهداشتی می‌تواند باعث کاهش انگیزش حفاظت و در نتیجه کاهش انجام رفتار گردد [۲۰]. از تفاضل مجموع کارآمدی پاسخ و خود کارآمدی درک شده با هزینه‌های پاسخ، ارزیابی کناره‌آمدن بدست می‌آید. کارآمدی پاسخ و خود کارآمدی باعث افزایش رفتارهای محافظت کننده و هزینه‌های پاسخ باعث کاهش رفتارهای توصیه شده می‌گردد. به عبارت دیگر با افزایش کارآمدی پاسخ و خودکارآمدی و کاهش هزینه‌های پاسخ، ارزیابی کناره‌آمدن افزایش می‌یابد [۱۹]. براساس مطالب گفته شده در بالا، رفتارهای توصیه شده در کشاورزان در صورتی که آنها احتمال بدهند، پاسخ‌های سازگاری می‌تواند تهدید را از بین ببرد و قادر به انجام درست رفتارهای سازگارانه هستند و همچنین رفتارهای توصیه شده برای پیشگیری از خطر سرطان پوست از هزینه‌های پاسخ کمتری برخوردار هستند، افزایش خواهد یافت. با توجه به مطالب گفته شده و اهمیت پیشگیری از سرطان پوست در کشاورزان و شناسایی عوامل موثر جهت طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات و نیز بدلیل این که مطالعه‌ای در خصوص سرطان پوست در کشاورزان شهرستان چالدران انجام نشده، این مطالعه با هدف فرآیند ارزیابی کناره‌آمدن نسبت به سرطان پوست در کشاورزان مناطق روستایی شهرستان چالدران در سال ۱۳۹۴ اجرا شده است.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی- تحلیلی می‌باشد که در مدت ۵ ماه از فرودین تا مرداد سال ۱۳۹۴ در بین کشاورزان شهرستان چالدران- استان آذربایجان غربی انجام شده است. این پژوهش بخشی از مطالعه مداخله‌ای می‌باشد که در آن ۲۳۸ نفر از کشاورزان شرکت داشتند.

نحوه نمونه‌گیری به صورت تصادفی چندمرحله‌ای بود. بدین صورت که از ۴ مراکز بهداشتی درمانی روستایی موجود، ۲ خانه بهداشت از هر مرکز به طور تصادفی انتخاب و سپس به طور تصادفی افراد مورد مطالعه با رجوع به پرونده خانوارهای بهداشتی جهت شرکت در مطالعه انتخاب شدند. پس از انتخاب نمونه‌های مطالعه، پرسشنامه‌ها در افراد باسواد به صورت خودگزارشی و در افراد بی‌سواد به صورت مصاحبه در خانه‌های بهداشت تکمیل شد. قبل از تکمیل پرسشنامه‌ها به کشاورزان اطمینان داده شد که اطلاعات آنها نزد محققان، محرمانه خواهد ماند.

معیار ورود به مطالعه شامل جنسیت مرد، اشتغال دائم به کار کشاورزی در فصول بهار و تابستان و رضایت به شرکت در مطالعه بود و معیار خروج از مطالعه عبارت از عدم تمایل به شرکت در مطالعه بود. پروتکل اخلاقی مطالعه حاضر در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی تبریز مطرح و به تایید رسیده است. تمام مراحل تحقیق با در نظر گرفتن موازین اخلاقی و پژوهشی، اجرا شد.

برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استاندارد استفاده گردید. در این پرسشنامه، برای سنجش متغیرهای دموگرافیکی از ۴ سوال شامل سن، بعد خانوار، سطح سواد و وضعیت درآمد استفاده شده بود. برای اندازه‌گیری مقیاس‌های خودکارآمدی، کارآمدی پاسخ و هزینه‌های درک شده به ترتیب ۵، ۷ و ۱۲ سوال طراحی گردیده بود. مقیاس نمره دهی، لیکرت ۵ گزینه‌ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی‌نظر، کاملاً موافقم، موافقم) بود. محدوده نمره قابل کسب در خودکارآمدی و کارآمدی پاسخ به ترتیب ۵۵-۲۵ و ۳۵-۷ بود. نمره بالا نشان دهنده خودکارآمدی و کارآمدی پاسخ بالا نسبت به رفتارهای محافظت کننده از خورشیدمی‌باشد. محدوده نمره هزینه‌های پاسخ ۶۰-۱۲۰ بود. نمره بالا بیانگر هزینه‌های درک شده بالا نسبت به رفتارهای محافظت کننده از سرطان پوست است. براساس نمرات هریک از ابعاد، افراد در سه سطح پائین، متوسط و بالا قرار گرفتند. پرسشنامه استفاده شده، از نظر روایی و پایایی در مطالعه تزوال و همکاران [۲۱] تایید شده و ضریب آلفاکرونباخ برای سازه خودکارآمدی ۰/۷۲، کارآمدی پاسخ ۰/۹۲ و هزینه‌های پاسخ ۰/۸۹ بود.

برای بدست آوردن ارزیابی کنارآمدن، از تفاضل مجموع کارآمدی پاسخ و خودکارآمدی درک شده با هزینه‌های پاسخ (مجموع کارآمدی پاسخ و خودکارآمدی درک شده - هزینه‌های پاسخ)

استفاده شد که نمرات بدست آمده به سه صورت غیر قابل قبول، مرزی و قابل قبول تقسیم بندی شد. بدین صورت که با توجه به محدوده نمره ارزیابی کنارآمدن کشاورزان (۳۸+ تا ۴۴-)، نمرات مثبت به معنای ارزیابی کنارآمدن قابل قبول است که نشان دهنده کارآمدی پاسخ و خودکارآمدی درک شده بالا نسبت به رفتارهای محافظت کننده سرطان پوست و همچنین پائین بودن هزینه‌های پاسخ نسبت به انجام رفتارهای محافظت کننده از سرطان پوست می‌باشد. نمرات منفی نیز به معنای ارزیابی کنار آمدن غیرقابل قبول است که نشان دهنده پائین بودن کارآمدی و خودکارآمدی درک شده نسبت به رفتارهای محافظت کننده و همچنین بالا بودن هزینه‌های پاسخ نسبت به انجام رفتارهای محافظت کننده از سرطان پوست است. همچنین افرادی که مجموع امتیازات کارآمدی و خودکارآمدی درک شده و هزینه‌های پاسخ آنها برابر بود (نمره صفر برای ارزیابی کنارآمدن)، به عنوان افراد مرزی در نظر گرفته شدند.

پس از گردآوری اطلاعات، داده‌ها وارد نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ شد و با استفاده از آمارهای توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار و آمارهای تحلیلی (آنالیز واریانس یکطرفه) تجزیه و تحلیل گردید. سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شده بود.

یافته‌ها

دامنه سنی کشاورزان شرکت کننده در این مطالعه، ۲۰ تا ۵۹ و میانگین (انحراف معیار) سنی آنها ۳۵/۴۰ (۸/۷۹) بود. میانگین (انحراف معیار) بعد خانوار گزارش شده ۳/۳۵ (۱/۳۷) بود. از نظر وضعیت تحصیلات، ۳۲/۴ درصد بی‌سواد، ۳۷/۸ درصد سیکل و ۲۹/۸ درصد دیپلم و دبیرستانی بودند. بررسی وضعیت اقتصادی کشاورزان نشان داد که ۳۹/۱ درصد وضعیت درآمد خود را خوب، ۴۶/۲ درصد متوسط و ۱۴/۷ درصد ضعیف ارزیابی کردند. همچنین نتایج نشان داد میانگین و انحراف معیار کارآمدی و خودکارآمدی درک شده، کارآمدی پاسخ و هزینه‌های پاسخ به ترتیب 9.63 ± 0.95 ، 15.13 ± 1.84 و 46.50 ± 4.67 می‌باشد. همچنین میانگین ارزیابی کنار آمدن 6.91 ± 5.59 بود. براساس نتایج تنها ۱۲/۲ درصد کشاورزان خودکارآمدی درک شده بالایی داشتند، همچنین در ۴۵/۴ درصد افراد، کارآمدی پاسخ پائین بود. اکثریت کشاورزان (۶۱/۸ درصد) هزینه‌های درک شده متوسطی نسبت به رفتارهای محافظت کننده داشتند. بررسی وضعیت ارزیابی کنارآمدن کشاورزان هم نشان داد که ۱۸۲ نفر (۷۶/۵) غیر قابل قبول، ۸ نفر (۳/۴) مرزی و ۴۸ نفر (۲۰/۱) قابل قبول است (جدول ۱).

جدول شماره ۱- سطح بندی خودکارآمدی درک شده، کارآمدی پاسخ و هزینه‌های درک شده

متغیرها	پائین		متوسط		بالا		میانگین + انحراف معیار
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
خودکارآمدی درک شده	۸۲	۳۴/۴	۱۲۷	۵۳/۴	۱۲/۲	۲۹	$۹/۶۳ \pm ۰/۹۵$
کارآمدی پاسخ	۱۰۸	۴۵/۴	۱۱۰	۴۶/۲	۸/۴	۲۰	$۱۵/۱۳ \pm ۱/۸۴$
هزینه‌های درک شده	۶۰	۲۵/۲	۱۴۷	۶۱/۸	۱۳	۳۱	$۴۶/۵۰ \pm ۴/۶۷$
ارزیابی کنار آمدن	غیر قابل قبول		مرزی		قابل قبول		میانگین + انحراف معیار
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
	۱۸۲	۷۶/۵	۸	۳/۴	۴۸	۲۰/۱	

نتایج آنالیز واریانس یکطرفه نشان دهنده ارتباط معنی دار سطح کناره آمدن می‌باشد. بین بعد خانوار و ارزیابی کنار آمدن ارتباط معنی تحصیلات ($P < ۰/۰۰۱$) و وضعیت درآمد ($P = ۰/۰۲۵$) با ارزیابی داری مشاهده نگردید (جدول ۲).

جدول شماره ۲- ارتباط بین متغیرهای دموگرافیکی با ارزیابی کنار آمدن

متغیر	تعداد	ارزیابی کنار آمدن	
		میانگین	انحراف معیار
سطح تحصیلات	۷۷	-۷/۱۳	۷/۱۲
	۹۰	-۵/۹۵	۶/۴۶
	۷۱	-۳/۲۸	۶/۹۰
وضعیت درآمد	۹۳	-۴/۳۶	۶/۸۸
	۱۱۰	-۵/۸۷	۷/۲۳
	۳۵	-۸/۰۲	۵/۱۰
بعد خانوار	۱۹۶	-۵/۴۷	۶/۸۱
	۲۲	-۵/۹۵	۷/۷۸
	۲۰	-۶/۳۵	۷/۲۲

در جدول شماره ۳ فراوانی پاسخ‌های شرکت کنندگان به کارآمدی پاسخ، خودکارآمدی درک شده و هزینه‌های درک شده آورده شده است.

جدول شماره ۳- فراوانی پاسخ‌های کشاورزان به سوالات کارآمدی پاسخ، خودکارآمدی و هزینه‌های پاسخ

متغیرها	آیتم‌ها									
	کاملاً مخالف		مخالف		بی نظر		موافق		کاملاً موافق	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
کارآمدی پاسخ	۱۵۳	۶۴/۳	۵۳	۲۲/۳	۸	۳/۴	۱۸	۷/۶	۶	۲/۵
	۱۱	۴/۶	۹۷	۴۰/۸	۱۰۵	۴۴/۱	۱۵	۶/۳	۱۰	۴/۲
	۴۱	۱۷/۲	۱۹	۸	۱۷۴	۷۳/۱	۳	۱/۳	۱	۰/۴
	۲۹	۱۲/۲	۲۴	۱۰/۱	۱۱۰	۴۶/۲	۶۴	۲۶/۹	۱۱	۴/۶
	۹۲	۳۸/۷	۲۰	۸/۴	۹۶	۴۰/۳	۲۲	۹/۲	۸	۳/۴
	۴۴	۱۸/۵	۱۲۶	۵۲/۹	۴۶	۱۹/۳	۱۶	۶/۷	۶	۲/۵
	۱۴۴	۶۰/۵	۵۳	۲۲/۳	۱۵	۶/۳	۱۵	۶/۳	۱۱	۴/۶

ادامه جدول شماره ۳- فراوانی پاسخ های کشاورزان به سوالات کارآمدی پاسخ، خودکارآمدی و هزینه های پاسخ												
متغیرها	آیتم ها		کاملا مخالف		مخالف		بی نظر		موافق		کاملا موافق	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
خودکارآمدی	۱۲۷	۵۳/۴	۸۴	۳۵/۳	۳	۱/۳	۱۶	۶/۷	۸	۳/۴	من می توانم بدون هیچ خجالتی هر وقت که در معرض نور خورشید هستم از کرم ضد آفتاب استفاده کنم.	
	۹۸	۴۱/۲	۱۱۴	۴۷/۹	۳	۱/۳	۱۲	۵	۱۱	۴/۶	من می توانم هر وقت که در معرض نور خورشید هستم از کلاه های لبه دار استفاده کنم.	
	۱۹	۸	۱۵۵	۶۵/۱	۳۸	۱۶	۱۸	۷/۶	۸	۳/۴	من استفاده از کرم ضد آفتاب را بدرستی می توانم انجام دهم.	
	۰	۰	۷۳	۳۰/۷	۱۲۴	۵۲/۱	۲۰	۸/۴	۲۱	۸/۸	من بدون هیچ مشکلی می توانم از لباس های پوشش دار استفاده کنم.	
	۹۰	۳۷/۸	۱۱۹	۵۰	۱۳	۵/۵	۱۶	۶/۷	۰	۰	من می توانم در هر شرایطی که کار می کنم برای استراحت از سایه بان استفاده بکنم.	
هزینه های پاسخ	۱۰	۴/۲	۲	۰/۸	۶۷	۲۸/۲	۱۰۲	۴۲/۹	۵۷	۲۳/۹	استفاده از سایه بان برای استراحت در حین فعالیت کشاورزی وقت گیر است.	
	۱۰	۴/۲	۳	۱/۳	۸۷	۳۶/۶	۲۳	۹/۷	۱۱۵	۴۸/۳	از نظر مردم روستا استفاده از کلاه و کرم ضد آفتاب مخصوص دختران است و نباید مردان از آن استفاده کنند.	
	۱۸	۷/۶	۵	۲/۱	۱۸	۷/۶	۱۵۹	۶۶/۸	۳۸	۱۶	چون کرم ضد آفتاب گران است من این کار را انجام نمی دهم.	
	۶	۲/۵	۱۰	۴/۲	۱۱	۴/۶	۹۲	۳۸/۷	۱۱۹	۵۰	چون حوصله استفاده از کرم ضد آفتاب را ندارم من این کار را انجام نمی دهم.	
	۸	۳/۴	۱۲	۵	۱۹	۸	۱۵۱	۶۳/۴	۴۸	۲۰/۲	وقتی که در معرض نور خورشید هستم، فراموش می کنم از کرم ضد آفتاب استفاده کنم.	
	۶	۲/۵	۵	۲/۱	۵۶	۲۳/۵	۱۴۵	۶۰/۹	۲۶	۱۰/۹	زمانیکه از کرم ضد آفتاب استفاده می کنم، خجالت می کشم.	
	۲	۰/۸	۱۳	۵/۵	۴۹	۲۰/۶	۹۶	۴۰/۳	۷۸	۳۲/۸	پوشیدن لباس های آستین بلند در حین فعالیت باعث عرق کرم و گرم شدن بدن می شود.	
	۱۵	۶/۳	۹	۳/۸	۲	۰/۸	۱۱۴	۴۷/۹	۹۸	۴۱/۲	پوشیدن لباس های آستین بلند در حین فعالیت باعث می شود، لباس هایم زود زود پاره شود.	
	۱۴	۵/۹	۲۰	۸/۴	۲	۰/۸	۷۰	۲۹/۴	۱۳۲	۵۵/۵	به نظر من استفاده از کلاه های لبه دار، دیدم را محدود می کند.	
	۷	۲/۹	۶۸	۲۸/۶	۵۸	۲۴/۴	۱۷	۷/۱	۸۸	۳۷	اگر کرم ضد آفتاب استفاده کنم، اطرافیانم مرا مسخره می کنند.	
	۱۷	۷/۱	۸	۳/۴	۲۱	۸/۸	۱۶۹	۷۱	۲۳	۹/۷	اگر از کلاه استفاده کنم، اطرافیانم مرا مسخره می کنند.	
	۱۹	۸	۹۵	۳۹/۹	۹۰	۳۷/۸	۵	۲/۱	۲۹	۱۲/۲	استفاده از کرم ضد آفتاب باعث حساسیت پوستی در من می شود.	

بحث

آن بود که اکثریت کشاورزان احساس می کردند که استراتژی های توصیه شده می تواند خطر سرطان پوست را کاهش دهد. یکی از دلایل متفاوت بودن نتایج این مطالعات، ممکن است این باشد که کشاورزان مطالعه ما نسبت به روش های پیشگیری کننده از سرطان پوست آگاهی کافی ندارند.

نتایج یافته های این مطالعه در رابطه خودکارآمدی درک شده کشاورزان نسبت به سرطان پوست و نتایج مطالعات مشابه [۲۵] حاکی از این نکته است که اعتقاد کشاورزان مبنی بر اینکه می توانند رفتارهای محافظت کننده (کرم ضد آفتاب، کلاه لبه دار، لباس های پوشش دار و استفاده از سایه بان) را برای پیشگیری از سرطان پوست انجام دهند،

نتایج این تحقیق و مطالعه مشابه [۲۲] حاکی از پایین بودن میانگین نمره سوالات کارآمدی پاسخ کشاورزان نسبت به رفتارهای محافظت کننده سرطان پوست می باشد که می تواند نشان از عدم آگاهی آنان نسبت به منافع رفتارهای محافظت کننده باشد. بیشترین فراوانی پاسخ کشاورزان در متغیر کارآمدی پاسخ، مربوط به سوال " پوشیدن لباس های آستین بلند و پوشش دار هیچ تاثیری در پیشگیری از سرطان پوست ندارد " بود که با مطالعه صورت گرفته توسط تزوال و همکاران بر روی کشاورزان ایلام [۲۲] مشابه بود. اما برخلاف یافته های این مطالعه در مطالعات دیگر [۲۳-۲۵] نتایج حاکی از

تزوالم و همکاران [۲۲] و مطالعه باقیانی مقدم و همکاران [۳۸] مشابه بود. یعنی کشاورزانی که تحصیلات بالاتری دارند، ارزیابی کنارآمدن قابل قبولی دارند و کارآمدی پاسخ و خودکارآمدی درک شده آنها نسبت به سرطان پوست بالا و هزینه‌های درک شده آنها نسبت به رفتارهای محافظت شده از سرطان پوست پایین است. این نتایج بیان کننده لزوم اجرای برنامه‌های آموزشی در کشاورزانی که تحصیلات پایین‌تری دارند، در زمینه کارآمد بودن رفتارهای محافظت کننده در پیشگیری از سرطان پوست و افزایش اعتماد به نفس و توانایی در انجام رفتارهای محافظت کننده است که از این طریق می‌توان باعث بهبود وضعیت ارزیابی کنارآمدن در آنها شد.

در این مطالعه میانگین ارزیابی کنارآمدن در کشاورزان با درآمد بالاتر، بیشتر بود. یعنی کشاورزانی که وضعیت درآمد خوبی داشتند، ارزیابی کنارآمدن قابل قبولی هم داشتند. در مطالعه‌ای که توسط فرقانی و همکاران [۳۹] در زنان ساکن شهر یزد در رابطه با رفتارهای محافظت کننده از سرطان پوست انجام شد، نیز ارتباط قوی بین محافظت‌های فیزیکی با درآمد بالا وجود داشت. همچنین نتایج مطالعه باقیانی مقدم و همکاران [۳۸] و مطالعه تزوالم و همکاران [۲۲] نشان داد که میانگین هزینه‌های پاسخ در افراد کم درآمد بیشتر بود که با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارد و این نتایج نشان می‌دهد که درآمد پایین یکی از موانع مهم استفاده از وسائل محافظت کننده در برابر نور آفتاب می‌باشد.

از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به نحوه جمع آوری اطلاعات اشاره کرد که به صورت خودگزارشی بود که این نحوه گردآوری اطلاعات می‌تواند در ارزیابی نتایج، تورش ایجاد کند. همچنین مطالعه حاضر فقط بر روی یک گروه شغلی و تنها کشاورزان مرد انجام گرفته است و برای مقایسه تفاوت گروه‌های شغلی و جنس در استفاده از وسایل محافظت کننده سرطان پوست نیاز به تحقیق در این زمینه در گروه‌های شغلی دیگر مثل کارگران و کشاورزان زن ضروری است.

نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که عواملی مثل سطح تحصیلات و درآمد می‌تواند در ارزیابی کنار آمدن نسبت به رفتارهای محافظت کننده سرطان پوست در کشاورزان موثر باشد. این یافته‌ها ممکن است نشان دهنده آن باشد که کشاورزان با سطح تحصیلات بالا، آگاهی بیشتری نسبت به رفتارهای ناسازگار سرطان پوست دارند و همچنین افراد با درآمد بالا ممکن است، در تهیه وسایل مورد نیاز برای پیشگیری از سرطان پوست مشکلی نداشته باشند. دیگر یافته‌های این مطالعه حاکی از پایین بودن خودکارآمدی و کارآمدی پاسخ و همچنین بالا بودن هزینه‌های پاسخ بود. پیشنهاد می‌شود

پایین می‌باشد به طوری که بیشتر کشاورزان با سؤال "من می‌توانم بدون هیچ خجالتی هر وقت که در معرض نور خورشید هستم از کرم ضد آفتاب استفاده کنم" مخالف بودند. این یافته را می‌توان با این دلیل تبیین کرد که این مطالعه در کشاورزان مرد صورت گرفته و این که مردان ممکن است، معتقد باشند که استفاده از کرم ضد آفتاب مخصوص زنان باشد، بیشتر است. اما برخلاف یافته‌های این مطالعه، مطالعاتی که با هدف ارزیابی خودکارآمدی درک شده در خصوص رفتارهای محافظت از نور آفتاب در کشاورزان انجام شده بود، حاکی از این بود که کشاورزان مطمئن بودند در هنگام فعالیت می‌توانند از کلاه های لبه دار (۷۳ درصد)، کرم ضد آفتاب (۶۳ درصد) و پیراهن آستین بلند (۴۸ درصد) استفاده کنند [۲۶].

نتایج مربوط به هزینه‌های پاسخ کشاورزان در این مطالعه و مطالعات مشابه نشان داد که اکثر کشاورزان به دلایل مختلفی تمایل به استفاده از رفتارهای محافظت کننده ندارند که شایع‌ترین دلیل برای استفاده نکردن از کرم ضد آفتاب "فراموش کردن" [۲۲، ۲۴، ۲۷، ۲۸] "استفاده نامنظم" [۲۳، ۲۲، ۲۵، ۲۹، ۳۰]، "آکنه" [۲۶] و "آلرژی و حساسیت پوستی" [۳۱] می‌باشد و دلایل استفاده نکردن از کلاه و عینک "محدود شدن فعالیت‌ها" [۲۲، ۲۳، ۲۸] و "هزینه مالی" [۳۲] آن گزارش شده بود. هم چنین در استفاده از سایه بان، موانعی مثل "وقت گیر بودن ساخت آن" [۲۷] و "هزینه بر بودن" [۳۱] و در استفاده نکردن از لباس‌های محافظت کننده « عرق کردن و بیش از حد گرم بودن» شایع‌ترین دلایل بودند [۳۴، ۳۳، ۲۸، ۲۷].

یافته‌های این مطالعه نشان داد که وضعیت ارزیابی کنارآمدن بیش از ۷۵ درصد کشاورزان از نظر انجام رفتارهای محافظت کننده و سازگاران غیر قابل قبول می‌باشد. براساس مروری که صورت پذیرفت حیطة ارزیابی کنارآمدن در سایر رفتارهای محافظتی نیز پایین و غیرقابل قبول بوده است. به طوری که در مطالعه Milne و همکاران برای ارتقاء ورزش [۳۵]، Plotnikoff و همکاران روی فعالیت بدنی نوجوانان کانادایی [۳۶]، McGinty و همکاران، در زمینه ترس از عود در بازماندگان سرطان سینه [۳۷] نتایج مشابهی گزارش گردیده است. این موضوع را می‌توان به این نحو توجیه کرد که کارآمدی پاسخ کشاورزان از اینکه رفتار پیشنهاد شده می‌تواند خطر بهداشتی را کم کند و خودکارآمدی درک شده کشاورزان از اینکه اعتقاد افراد به اینکه می‌توانند رفتار سازگار را در برابر خطر بهداشتی انجام دهند، پایین و غیر قابل قبول بوده و هزینه‌های درک شده کشاورزان (شامل هزینه‌های مالی و غیر مالی مثل زمان، تلاش و کوشش، ناراحتی، دردسر، رنج و غیره ...) درخصوص انجام رفتارهای محافظت کننده، بالا بوده است.

نتایج این مطالعه نشان داد با افزایش تحصیلات کشاورزان، میانگین نمره ارزیابی کنارآمدن (توانایی دفع خطر) افزایش می‌یابد که با نتایج

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از طرح تحقیقاتی مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تبریز به کد ۴۸۰ می باشد. بدینوسیله از تصویب و حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز و همچنین از زحمات کارکنان مراکز بهداشتی درمانی روستایی و بهورزان خانه‌های بهداشت تحت پوشش شهرستان چالدران که در توزیع و جمع آوری پرسشنامه و تهیه مقاله ما را یاری و راهنمایی کردند، نهایت سپاس را داریم.

در مطالعات آینده، مداخلات آموزشی در کشاورزان جهت افزایش خودکارآمدی و کارآمدی پاسخ و همچنین کاهش هزینه‌های پاسخ در کشاورزان در زمینه سرطان پوست برگزار شود. باید به این مساله توجه داشت که رفتارهای محافظت کننده در برابر نور خورشید هنگامی در پیشگیری از سرطان پوست موثرند که به روش صحیح اعمال گردند و در سنین پایین تر آغاز شود.

REFERENCES

1. Diepgen T, Mahler V. The epidemiology of skin cancer. *British Journal of Dermatology* 2002; 146(61):1-6.
2. McMasters KM, Wong SL, Edwards MJ, Ross MI, Chao C, Noyes RD, et al. Factors that predict the presence of sentinel lymph node metastasis in patients with melanoma. *Surgery* 2001; 130(2):151-56.
3. Noorbala MT, Kafaie P. Analysis of 15 years of skin cancer in central Iran (Yazd). *Dermatology Online Journal* 2001; 13(4):1.
4. Babazadeh T, Nadrian H, Banayejeddi M, Rezapour B. Protection motivation theory. *Journal of Cancer Education* 2016; 27:1-9.
5. Maleki M JZ, Taheri A, Ebrahimi rad M, Hamidi H, Momeni F, Nekohi S. A survey students' knowledge about the effects of sunlight on the skin, and the necessity and method of protecting the skin against sun. *Medical Journal of Mashhad University of Medical Sciences* 2008; 51(3):165-70 (In Persian).
6. Ringborg U, Brandberg Y, Breitbart E, Greinert R. *Skin Cancer Prevention*, Informa Healthcare., New York: CRC Press; 2006.
7. Bränström R, Kasparian N, Chang Y, Affleck P, Tibben A, Aspinwall and et al. Predictors of Sun Protection Behaviors and Severe Sunburn in an International Online Study. *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention* 2010; 19(9):2199-210.
8. WHO. Skin Cancers. How common is skin cancer? Available at: www.WHO.int/uv/faq/skincancer/en. Accessed 4 January 2016.
9. Mahmoodabad SS, Nourbala MT, Mohammadi M, Rahaei Z, Ehrampush MH. Knowledge, attitude, and performance of students toward skin cancer in Yazd. *International Journal of Dermatology* 2011; 50(10):1262-65.
10. Woolley T, Buettner PG, Lowe J. Predictors of sun protection in northern Australian men with a history of nonmelanoma skin cancer. *Preventive medicine* 2004; 39(2):300-307.
11. National Cancer Registry Report. Tehran, Iran: Ministry of Health, Deputy for Health Directory, CDC Cancer Office 2008 (In Persian).
12. Morowatisharifabad MA, Bonyadi F, Ebrahimzadeh Ardakani M, Falahzadeh H, Malekzadeh E. Study of sun protective behaviors for skin cancer prevention and its barriers among Kazeroon farmers. *Toolo-e-Behdasht* 2013; 13(5):68-82 (In Persian).
13. Afshari M, Afshari M, Bahrami M, Kangavari M. Study the factors preventing skin cancer in farmers Tuyserkan city based on protection motivation theory. *Iran Occupational Health Journal* 2016; 13(1):80-90 (In Persian).
14. Nahar M, A, Ford MA, Jeffrey SH, Martha AB, Hutcheson A, Vice MA. Skin cancer knowledge, beliefs, self-efficacy, and preventative behaviors among North Mississippi Landscapers. *Dermatology Research and Practice* 2013; 2013:1-7.

15. Hosseini M, Ramazani A, Tavasolian H, Mohsenzadeh M, Maleki S, Samimi K. Survey of knowledge and attitude of farmers of Southern Khorasan province regarding agriculture related OHS issues in 2008. *Iran Occupational Health Journal* 2011; 8(1):24-29.
16. Smit-Kroner C, Brumby S. Farmer's sun exposure, skin protection and public health campaigns: An Australian perspective. *Preventive Medicine Reports* 2015; 2:602-607.
17. Schenker MB, Orenstein MR, Samuels SJ. Use of protective equipment among California farmers. *American Journal of Industrial Medicine* 2002; 42(5):455-64.
18. Rogers RW. A protection motivation theory of fear appeals and attitude change¹. *The Journal of Psychology* 1975; 91(1):93-114.
19. Floyd DL, Prentice-Dunn S, Rogers RW. A meta-analysis of research on protection motivation theory. *Journal of Applied Social Psychology* 2000; 30(2):407-29.
20. Cismaru M. Using protection motivation theory to increase the persuasiveness of public service communications: Regina: Saskatchewan Institute of Public Policy; 2006.P. 5-27.
21. Tazval J, The Effect of Protection Motivation Theory- based Education on Skin Cancer- related Preventive behaviors Among Farmers of Ilam Rural Regions in 2013 [dissertation]. School of Health: Shahid Beheshti University of Medical Sciences 2013; p: 49-60 (In Persian).
22. Tazval J, Ghaffari M Robati R. Threat appraisal for skin cancer among rural farmers in Ilam, Iran. *Iranian Journal of Dermatology*, 2013; 16(4):121-27.
23. Parrott R, Steiner C, Goldenhar L. Georgia's harvesting healthy habits: A formative evaluation. *The Journal of Rural Health* 1996; 12(S4):291-300.
24. Abrams L, Jorgensen CM, Southwell BG, Geller AC, Emmons KM. Gender differences in young adults' beliefs about sunscreen use. *Health Education & Behavior* 2003; 30(1):29-43.
25. Hodgkins S, Orbell Sh. Can protection motivation theory predict behavior? A longitudinal test exploring the role of previous behavior. *Psychology & Health* 1998; 2(2):237-50.
26. Buller DB, Andersen PA, Walkosz BJ, Scott MD, Cutter GR, Dignan MB, et al. Randomized trial testing a worksite sun protection program in an outdoor recreation industry. *Health Education & Behavior* 2005; 32(4):514-35.
27. Gillespie AM, Lowe J, Balanda K, Del Mar CB. Qualitative methods in adolescent skin protection. *Health Promotion Journal of Australia* 1993; 3(3):10-14.
28. Paul C, Tzelepis F, Parfitt N, Girgis A. How to improve adolescents' sun protection behavior? Age and gender issues. *American Journal of Health Behavior* 2008; 32(4):387-98.
29. Curtis, B., Pollock, K. Understanding sun exposure in adolescent girls in the UK. *British Journal of School Nursing* 2009; 4(4):175-80.
30. Reeder, A., McAllister, S., Bulliard, J. Child sun protection in New Zealand: Parental views and societal responsibilities. *Health Promotion Journal of Australia* 2000; 10(3): 217-23.
31. Geller A. C, Zwirn J, Rutsch L, Gorham S. A, Viswanath V, Emmons K. M. Multiple levels of influence in the adoption of sun protection policies in elementary schools in Massachusetts. *Archives of Dermatology* 2008; 144(4):491-96.
32. Collins DC, Kearns RA, Mitchell H. "An integral part of the children's education": Placing sun protection in Auckland primary schools. *Health & Place* 2006; 12(4):436-48.
33. Calder N, Aitken R. An exploratory study of the influences that compromise the sun protection of young adults. *International Journal of Consumer Studies* 2008; 32(6):579-87.

34. Shoveller JA, Lovato CY, Young RA, Moffat B. Exploring the development of sun-tanning behavior : A grounded theory study of adolescents' decision-making experiences with becoming a sun tanner. *International Journal of Behavioral Medicine* 2003; 10(4):299-314.
35. Milne S, Sheeran P, Orbell S. Prediction and intervention in health-related behavior: A meta-analytic review of protection motivation theory. *Journal of Applied Social Psychology* 2006; 30(1):106-43.
36. Plotnikoff RC, Lippke S, Trinh L, Courneya KS, Birkett N, Sigal RJ. Protection motivation theory and the prediction of physical activity among adults with type 1 or type 2 diabetes in a large population sample. *British Journal of Health Psychology* 2010; 15(3):643-61.
37. McGinty, Heather L, Jamie L. Goldenberg, and Paul B. Jacobsen. Relationship of threat appraisal with coping appraisal to fear of cancer recurrence in breast cancer survivors. *Psycho-Oncology* 2012; 21(2):203-10.
38. Baghianimoghadam M, Mohammadi S, Noorbala M, Mazloomi S. The study of factors relevant to skin cancer preventive behavior in female high school students in Yazd based on protection motivation theory. *Knowledge & Health* 2010; 5(1):10-15.
39. Forghani H, Holakoe K. Study of the sun protection behaviors in order to prevent skin cancer in women. *Toloo-e- Behdasht* 2004; 1(1):17-21 (In Persian).